

6.1.3 Ympäristöterveyspalvelut

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: ympäristöterveysjohtaja Kaisa Hartikainen

Toiminta-ajatus

Tulosalue vastaa kunnan viranomaiselle määrättyjen ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamisesta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kunnissa (Kaavi, Lapinlahti, Rautavaara, Siilinjärvi ja Tuusniemi). Lisäksi hoidetaan Kuopion kaupungin eläinlääkintähuollon tehtäviä Kuopion ja Siilinjärven välisen ostopalvelusopimuksen mukaisesti.

Ympäristöterveyspalveluiden tarkoituksena on turvata lainsäädännön vaatimusten mukainen suunnitelmallinen, säännöllinen, laadukas, terveyshaittoja ja -vaaroja sekä kuluttajien taloudellisia tappioita ehkäisevä paikalliseen riskinarvioon ja valtakunnalliseen valvontaohjelmaan perustuva ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoito. Tähän sisältyy myös laadukas ja tarkoituksenmukainen kunnallinen eläinlääkintähuolto sekä eläinlääkäripäivystys. Yhteistoiminta-alueella turvataan koko ympäristöterveydenhuollon riittävien palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista sekä avointa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnassa keskitytään hyödyntämään tehokkaasti olemassa olevia resursseja ja kehittämään toimintaa työjärjestelyiden sekä priorisoinnin kautta. Erityisesti työnjakoa halutaan edelleen kehittää.

Eläinlääkäreiden sijaisia pyritään saamaan tarpeen mukaan, mutta niiden saaminen on ollut ajoittain haasteellista.

Ohjaavat ministeriöt MMM ja STM ovat esittäneet näkemyksensä ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden tulevaisuudesta. Ympäristöterveydenhuolto liittyy osaksi hyvinvointialueita vuonna 2026. Asiasta saataneen tarkempia linjauksia vuoden 2023/2024 aikana.

Talous

Vuoden 2023 talousarvion kustannustenjako perustuu tuotteistukseen eläinlääkintähuollon osalta (kustannuspaikka 5610). Terveysvalvonnan osalta kustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun ja valvontakohteiden edellyttämän työpanoksen perusteella.

Talouden hoitaminen on ollut tulosalueella tiukahkoa ja sama suuntaus pidetään myös vuosina 2023 - 2025.

Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan painopisteet ja menettelyt

Toiminnan sisäisessä valvonnassa noudatetaan Siilinjärven kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjetta. Ympäristöterveysjohtaja vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta. Tulosvastuullisia ja oikeudellisesti vastuullisia ovat ympäristöterveysjohtaja ja vastaava eläinlääkäri.

Talousarvion toteutuminen raportoidaan kuukausittain kunnanhallitukselle ja kolmesti vuodessa kunnanvaltuustolle. Ympäristöterveyslautakunta raportoi toiminnasta sopimuskunnille kolmesti vuodessa. Lisäksi ympäristöterveydenhuollon toiminnan toteutumisesta raportoidaan vuosittain Ruokavirastolle sekä lupa- ja valvontavirasto Valviralle.

Toiminnan laillisuutta valvotaan päivittäisessä työssä mm. laskujen hyväksymisen yhteydessä sekä saattamalla ympäristöterveydenhuollon toimialalta tehdyt viranhaltijapäätökset ympäristöterveyslautakunnan tietoon.

Ympäristöterveyspalvelujen riskien kartoitus ja riskienhallinta on päivitetty terveystalouden osalta 2020 ja eläinlääkintähuollon osalta 2019 ja molempien osalta ne päivitetään joulukuussa 2022. Mikäli ympäristöterveysjohtaja ja vastaava eläinlääkäri havaitsevat seikkoja, jotka vaarantavat toiminnan

tuloksellisuuden, laillisuuden tai kunnan omaisuuden tai voimavarojen käytön, niihin puututaan välittömästi.

Kuntastrategian 2025 vaikutukset toimintaan ja tavoitteisiin

Ympäristöterveyspalvelut-tulosalueen toiminta perustuu kuntastrategian arvoihin ja tavoitteisiin, jotka ovat mm. viihtyisä elinympäristö, terveyden edistäminen ja osaava ja innostunut henkilöstö.

Henkilöstö

Henkilötyövuodet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kokonaishenkilöstö	29	29	29	29	29
Vanhuuseläketapahtumat	0	1	0	0	0
Eläköityvien korvausrekrytoinnit	0	1	0	0	0

Tavoitteet 2023–2025 ja toimenpiteet 2023

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Seurattavat mittarit	Vastuutaho
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1. Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	<p>Helposti tavoitettavat eläinlääkintäpalvelut</p> <p>Tarkastukset, ilmoitusten vastaanottaminen, hyväksymispäätökset</p> <p>Eläinsuojelu- ja eläintautivalvontatyö</p>	<p>Asiakaspalaute</p> <p>Asiakasmäärät</p> <p>Käyntimäärät</p> <p>Tarkastusmäärät</p>	Ympäristöterveyslautakunta
HYVINVOIVA ARKI			
2.5. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen on pysyvät rakenteet	<p>Elintarvikkeisiin, talous- ja uimaveden sekä sisäilmaan liittyvien terveyshaittojen ennaltaehkäisy ja selvittäminen ympäristöterveydenhuollon valvonnan ja neuvonnan keinoin</p> <p>Tupakka- ja nikotiinituotteiden myynnin valvonta, tupakointikiellot</p>	<p>Mahdollisten häiriötilanteiden nopea selvittäminen</p> <p>Valvontaa ja neuvontaa pystytään toteuttamaan suunnitellusti</p>	Ympäristöterveyslautakunta
2.5. Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat tunnistetaan ja sovitaan tehtävistä	Rakennetaan toimiva yhteistyö tulevan Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa	Ruokamyrkytystyöryhmien toiminnan turvaaminen ja tietojen päivittäminen uuden hyvinvointialueen kanssa	Ympäristöterveyslautakunta

Tavoitteet 2023–2025 ja toimenpiteet 2023

YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNNAN TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022 - 2025	Tavoite ja -taso	Seurattavat mittarit	Vastuutaho
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1. Sujuvaa arkea, asiointia ja palveluja	Helposti saavutettavat pieneläinten peruspalvelut	Asiakaspalaute Asiakasmäärät	Ympäristöterveyslautakunta
1.4. Yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten varmistaminen	Kattavat ympärivuorokautiset eläinlääkintäpalvelut maatalousyrittäjille Tarkastukset, ilmoitusten vastaanottaminen, hyväksymispäätökset elintarvike- sekä terveydensuojelualan toimijoille	Asiakaspalaute Asiakasmäärät Käyntimäärät Tarkastusmäärät	Ympäristöterveyspalvelut
HYVINVOIVA ARKI			
2.3. Terveiden ja turvallisuuden edistäminen	Elintarvike- tai talous- ja uimavesivälitteisten epidemioiden sekä sisäilmaongelmien selvittäminen Elintarvikepetosten tai terveysrikosten havainnointi Häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautuminen	Mahdollisten häiriötilanteiden nopea selvittäminen Ajan tasalla oleva valmiussuunnitelma Tutkintapyynnöt	Ympäristöterveyslautakunta
2.4. Ennaltaehkäisyyn panostaminen	Yllä mainittujen ongelmien ennaltaehkäisy valvonnan ja neuvonnan keinoin Talousvesilaitosten riskienhallintasuunnitelmien hyväksyminen Tupakka- ja nikotiinutuotteiden myynnin valvonta, tupakointikiellot Eläinsuojelu- ja eläintautivalvontatyö	Ennaltaehkäisevän neuvonnan mm. koulutustilaisuudet, tietoiskut ja sisäilmatyöryhmät Riskienhallintasuunnitelmien hyväksymispäätökset Tupakointikiellot ja myynnin valvonta Eläinsuojelu-ongelmien selvittäminen ja tarttuvien eläintautien ehkäisy	Ympäristöterveyslautakunta
2.5. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa	Rakennetaan toimiva yhteistyö tulevan Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa	Ruokamyrkytystyöryhmien toiminnan turvaaminen ja tietojen päivittäminen uuden hyvinvointialueen kanssa	Ympäristöterveyslautakunta
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.1. Elinvoiman kehittäminen ympäristöä kunnioittaen	Toimiva viranomaisyhteistyö mm. maankäyttöön ja ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa alueen kuntien, ELY:n ja AVI:n kanssa	Annetut lausunnot ja kaavoituspalaverit Muu viranomaisyhteistyö HYTE työ	Ympäristöterveyslautakunta

Tavoitteiden riskiarviot

Suurin riski tavoitteiden toteutumatta jäämiseen on henkilökunnan riittävyys ja mahdollisten sijaisten saatavuus.

Saumatonta yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ei saada toimimaan heti muutosvaiheen alusta.

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet Tuotantotavoitteet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Terveysvalvonta -tulosyksikön menot €/asukas (Siilinjärvi)*	7,26	11,10	11,90	11,90	11,90
Eläinlääkintähuolto-tulosyksikön menot (Siilinjärvi)** €/asukas	17,67	18,70	20,32	20,32	20,32
€/eläinyksikkö	92,87	96,46	104,79	104,79	104,79
Ympäristöterveyspalveluiden eläinlääkintähuolto -tulosyksikön bruttokustannus*** €/yhteistoiminta-alueen asukas	17,79	21,17	21,47	21,47	21,47
€/eläinyksikkö	42,71	45,98	48,95	48,95	48,95
Ympäristöterveyspalveluiden terveystuotanto - tulosyksikön bruttokustannus**** €/yhteistoiminta-alueen asukas	10,06	13,54	14,44	14,44	14,44

* Siilinjärven osuus ulkoisista bruttokustannuksista (kustannuspaikka 5630)

** TA 2022: Siilinjärven osuus yhteistoiminnan ulkoisista bruttokustannuksista + muut eläinlääkintähuollon ulkoiset brutto-kustannukset eli kustannuspaikat 5610, 5611, 5612 ja 5621

***Ainoastaan kustannuspaikka 5610 eli ei sisällä eläinsuojaa, pieneläinpäivystystä eikä toimitilakuluja, mutta sisältää yleiskustannukset (Siilinjärven sisäiset jaettavat kustannukset). Vain yhteistoiminta-alue; ei Kuopio

**** Kustannuspaikka 5630, sisältää myös yleiskustannukset (=Siilinjärven sisäiset jaettavat kustannukset)

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet Tuotantotavoitteet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024
Eläinlääkärikäyntien määrä kunnittain				
Kaavi , suureläimet	207	212	219	212
pieneläimet	583	554	534	554
AVIn viranomaistarkastukset	18	8	18	8
terveydenhuoltokäynnit	14	16	17	16
nautaeläintilat*	35	31	28	28
Lapinlahti , suureläimet	843	1 053	992	1 053
pieneläimet	967	920	944	920
AVIn viranomaistarkastukset	46	45	46	45
terveydenhuoltokäynnit	37	32	40	32
nautaeläintilat*	131	122	112	112
Rautavaara , suureläimet	170	139	151	139
pieneläimet	220	207	221	207
AVIn viranomaistarkastukset	2	4	2	4
terveydenhuoltokäynnit	12	11	11	11
nautaeläintilat*	19	19	18	18

Siilinjärvi , suureläimet	1187	1 171	1179	1 171
pieneläimet	1609	1 685	1739	1 685
AVIn viranomaistarkastukset	69	65	69	65
terveydenhuoltokäynnit	27	30	25	30
nautaeläintilat*	60	56	53	563
Tuusniemi , suureläimet	122	169	146	169
pieneläimet	294	271	282	271
AVIn viranomaistarkastukset	5	10	5	10
terveydenhuoltokäynnit	4	4	7	4
nautaeläintilat*	25	23	22	22
Kuopio , suureläimet	3407	3632	3640	3632
pieneläimet	2611	2300	2361	2300
AVIn viranomaistarkastukset	138	160	138	160
terveydenhuoltokäynnit	189	208	189	208
nautaeläintilat*	310	290	259	259

*TA 2023: Luke tilasto lokakuu 2022

Keskeiset talouden muutokset

Tulot

- Sisäiset tulot ..... + 5000
- Maksutuotot ..... + 5000
- Myyntituotot ..... + 100 000

Menot

- Henkilöstömenot ..... + 120 000
- Palvelujen ostot ..... - 7 000
- Sisäiset menot ..... + 30 000
- Muut toimintakulut ..... +10 000
- Avustukset ..... -2 000

Tuloslaskelma

Ympäristöterveyslautakunta

	TP 2021	TA 2022	MB 2022	TA 2023	m%	TS 2024	TS 2025
Myyntituotot (ulk.)	1 442 979	1 556 549	1 556 549	1 658 163	7 %	1 658 163	1 658 163
Myyntituotot (sis.)	5 460	6 540	6 540	11 880	82 %	11 880	11 880
Maksutuotot	94 684	163 000	163 000	168 000	3 %	168 000	168 000
Toimintatuotot	1 543 124	1 726 089	1 726 089	1 838 043	6 %	1 838 043	1 838 043
Henkilöstökulut	-1 639 792	-1 847 857	-1 847 857	-1 968 683	7 %	-2 023 064	-2 060 406
Palvelujen ostot	-167 560	-175 513	-175 513	-167 820	-4 %	-168 995	-172 375
Sisäiset palvelujen ostot	-86 388	-104 929	-104 929	-136 017	30 %	-136 017	-136 017
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-47 377	-32 100	-32 100	-36 900	15 %	-37 158	-37 901
Avustukset	-53 077	-55 000	-55 000	-53 000	-4 %	-53 371	-54 438
Muut toimintakulut (ulk.)	-97 750	-104 450	-104 450	-114 750	10 %	-115 553	-117 864
Muut toimintakulut (sis.)	-1 213	-1 213	-1 213	-1 334	10 %	-1 334	-1 334
Toimintakulut	-2 093 158	-2 321 062	-2 321 062	-2 478 504	7 %	-2 535 492	-2 580 336
Toimintakate	-550 034	-594 973	-594 973	-640 461	8 %	-697 449	-742 293